

Debreceni Ítéltábla

Gf. III. 30.135/2016/4.

A Debreceni Ítéltábla a dr. Herczegné dr. Korona Marianna (ügyvéd címe) ügyvéd által képviselt felperes neve (Cg. ..., felperes címe) felperesnek - a dr. Szabó Ottó (ügyvéd címe) ügyvéd által képviselt alperes neve (alperes címe) I. rendű, a alperes neve (Cg. ..., 1148 alperes címe, felszámolója: a "T." Gazdasági Képviselési Korlátolt Felelősségű Társaság (Cg. ..., felszámoló szervezet címe, felszámolóbiztos: Papp Zsuzsanna) II. rendű és az Ujfalusi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Ujfalusi Valéria ügyvéd, ügyvédi iroda címe), által képviselt alperes neve (Cg. ..., alperes címe) III. rendű alperesek ellen jogalap nélküli gazdagodás megfizetése, ráépítéssel történő tulajdonszerzés iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 2015. november 18. napján kelt 6.G.40.002/2014/43. számú ítélete ellen az I. rendű alperes 44. sorszám alatt benyújtott, 45. és 48. sorszám alatt kiegészített fellebbezése alapján, az alulírott napon - tárgyaláson kívül, tanácsülésen - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a felperesnek 14 000 (Tizennégyezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével kötelezte az I. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 4 392 310 Ft tőkét és annak 2013. november 20. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre félévente a naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az I. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 433 881 Ft perköltséget. Az I. r. alperest 263 500 Ft, a felperest 91 400 Ft eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság - a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján - az alábbi tényállást állapította meg:

Az egyéni vállalkozó I. r. alperes - a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz benyújtott kérelme alapján - az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az A., A.

.../27. és .../29. helyrajzi számú ingatlanokon állattartótelep korszerűsítéséhez támogatásban részesült.

K. Város Jegyzője - az I. r. alperes kérelmére - az .../2013. számú határozatával a fenti ingatlanokon meglévő állattartótelep felújításához és korszerűsítéséhez építési engedélyt adott azzal, hogy a meglévő Csirke előnevelő I. és II. számú épület, a meglévő szarvasmarha istálló és szociális épület felújítása nem építési engedélyhez kötött, az építési engedély az építendő juhodály, malacfiasztató, szemestakarmány tároló, szalastakarmány tároló és trágyatároló új épületek megépítésére vonatkozott.

A felperes 2012. december hónapban az állattartótelepek korszerűsítéséhez kapcsolódóan árajánlatot adott, és az írásba foglalt vállalkozói szerződést az I. r. alperesnek átadta. A felek ezt követően több alkalommal folytattak egyeztetést, tárgyalásokat, azonban közöttük a szerződés nem jött létre, az írásba foglalt szerződést az I. r. alperes nem írta alá.

A felperes ennek ellenére 2013. június 5. napján a munkaterületre felvonult, és az a.-i .../27. helyrajzi szám alatti ingatlanon lévő Csirkenevelő 1. épület építési munkálatai elvégzését megkezdte. A felperes elvégezte az előtető alapozását, valamint a meglévő falszerkezet javítási munkálatait, mely munkák díja és anyagköltsége a 2013. első félévben kialakult ár-értékviszonyok alapján nettó 2 703 521 Ft. A felperesnek a mérnöki szolgáltatásokkal, szállítással és anyagigazgatással összesen nettó 755 000 Ft összegű költsége merült fel.

A felperes 2013. június 21. napján a munkavégzést felfüggesztette, és az építkezés helyszínéről levonult. Az I. r. alperes a felperes részére díjat nem teljesített.

Az a.-i .../27. helyrajzi szám alatt nyilvántartott ingatlan a II. r. alperes tulajdonát képezi, a tulajdoni lapra a III. r. alperes javára jelzálogjog, és annak biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom van bejegyezve.

A felperes keresetében elsődlegesen 5 914 640 Ft tőke, annak 2013. július 1. napjától számított késedelmi kamatai megfizetésében kérte az I. r. és II. r. alperes egyetemleges marasztalását.

A felperes a módosított kérelme szerint jogalap nélküli gazdagodás jogcímén (régi Ptk. 361. § (1) bekezdése) kérte az alperesek kötelezését.

Másodlagos kereseti kérelemként a II. r. alperessel szemben kérte, hogy a bíróság a régi Ptk. 137. § (3) bekezdése alapján állapítsa meg, hogy a felperes a II. r. alperes tulajdonát képező a.-i .../27. helyrajzi szám alatti ingatlan 1/4-ed arányú tulajdonjogát megszerezte. Az ingatlan teljes forgalmi értékét 24 000 000 Ft-ban jelölte meg. A másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában a III. r. alperessel szemben előterjesztett kereset a tulajdonszerzésének túrására irányult.

A felperes előadta, hogy a szerződés megkötésében bízva a munkavégzést megkezdte, a tetőszerkezet felújítási munkálatait, az előtető alapozását, a meglévő falszerkezet javítását elvégezte, arról tételes felmérési dokumentációt készített.

Hivatkozott arra, hogy a régi Ptk. 137. § (3) bekezdése alapján a ráépítés időpontjában ex lege tulajdonjoga keletkezik a ráépítőnek, arra is tekintettel, hogy a ráépítést megelőzően a felek a Ptk. 97. §-ában foglaltak szerinti osztott tulajdonról nem állapodtak meg. Előadta, hogy a ráépítés eredeti szerzési cím, ennek megfelelően a tulajdonszerzés a III. r. alperes jelzálogjogától, valamint az annak biztosítására bejegyzett elidegenítési és terhelési tilalomtól mentesen következik be.

Az I. r. alperes a keresetet 2 704 108 Ft erejéig elismerte jogalap nélküli gazdagodás jogcímén, annak a felperes felé való megfizetését vállalta, ezt meghaladóan azonban kérte a kereset elutasítását. Előadta, hogy a felperessel az építési munkák kivitelezése tárgyában többször egyeztettek, azonban elsősorban a költségek és a munkadíj tekintetében nem tudtak megegyezni és szerződést kötni. Mindezen problémák ellenére a felperes az I. r. alperes által sem vitatott időpontban a területre felvonult, és elkezdte a Csirkenevelő I. épület felújítási munkálatait.

Kifejtette, hogy a feleknek egymással a régi Ptk. 361-364. §-ában foglalt jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kell elszámolniuk, az I. r. alperesnek ezért csak azt a kimutatható vagyoni előnyt, gazdagodást kell a felperes részére visszatérítenie, ami az ő munkája eredményeként jelentkezett nála.

A II. r. és III. r. alperes a per megszüntetését kérte.

Arra hivatkoztak, hogy a felperes különféle jogcímenek előterjesztett igénye pénzkövetelés, a felperes kivitelezői tevékenységének vállalkozói díjban megnyilvánuló ellenértéke. A felperes a vállalkozói díjról számlát nem állított ki, ezért a követelése idő előtti, amely miatt már a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának lett volna helye.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét - az alábbiakra tekintettel - az I. r. alperessel szemben megalapozottnak, a II. r és III. r. alperessel pedig megalapozatlannak ítélte.

A peres felek jogviszonyára a felperes keresetének tárgyát képező munka elvégzésének időszakában hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég Ptk.) rendelkezései az irányadóak.

A régi Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges.

A régi Ptk. 389. §-ában foglalt rendelkezésből következően a vállalkozási szerződésnek lényeges feltétele a díjban való megállapodás, ezért annak elmaradása esetén a szerződés nem jön létre.

A felperes és az I. r. alperes egyezően nyilatkozott a perben arra, hogy a felperes ugyan készített árajánlatot, azonban azt az I. r. alperes kifejezett nyilatkozattal, de ráutaló magatartással sem fogadta el, ezért közöttük vállalkozási szerződés nem jött létre.

A kialakult bírói gyakorlat szerint abban az esetben, ha a felek között a vállalkozói díjban való megállapodás elmaradása miatt a vállalkozási szerződés nem jön létre, a már teljesített szolgáltatások elszámolását a jogalap nélküli gazdagodás szerint a régi Ptk. 361. §-a alapján kell elvégezni. Ami az adott esetben azt jelenti, hogy a szerződés nélkül végzett építési munka eredményeképpen az építtetőnél jelentkező jogalap nélküli vagyoni előny mértékét a piacon kialakult építési árak figyelembevétel kell megállapítani (BH 1987.452.). Az elsőfokú bíróság ennek érdekében a Pp. 177. § (1) bekezdése alapján szakértői bizonyítást rendelt, az így kirendelt Ó.J. szakértő a felperes által ténylegesen elvégzett munka díját és anyagköltségét (2 703 521Ft) a munka elkészítésének idején érvényes építőipari normarendszer normatívái és a kivitelezés idején érvényes átlagos 521 Ft rezsióradíj alkalmazásával határozta meg. Az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény alapján elszámolta azokat a költségeket is, amelyek a perbeli munkavégzéssel azonos munkák után általában felmerülnek (255 000 Ft - helyesen 755 000). Nem találta elszámolhatónak

azonban a munkavégzés felfüggesztésével összefüggésben felmerült költségeket, mert ebben a körben a felperes a költségeit saját maga okozta azzal, hogy úgy kezdett hozzá a munka elvégzéséhez, hogy az I. r. alperessel a megállapodást megkötötte volna (85 000 Ft).

Erre tekintettel az elsőfokú bíróság az I. r. alperest marasztalta a régi Ptk. 361. § alapján 3 458 512 Ft + ÁFA, összesen 4 392 310 Ft tőke megfizetésében, figyelemmel arra, hogy a támogatás folytán a gazdagodás az I. r. alperesnél következett be.

A régi Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján az I. r. alperes késedelmi kamat fizetésére köteles, melynek kezdőidőpontját az elsőfokú bíróság a keresetlevél benyújtásával azonos időpontban állapította meg, mivel a felperes azt megelőzően nem tett eleget a számlázási kötelezettségének. (A régi Ptk. tekintetében irányadó GK. 66. sz. állásfoglalás).

Az elsőfokú bíróság elbírálta, és nem találta alaposnak a felperes másodlagos, a II. és a III. r. alperessel szemben a régi Ptk. 137. § (1) bekezdésére alapított kereseti kérelmet. Ennek indokait megadta.

Az elsőfokú bíróság a perköltség viselése felől a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott és a feleket a pervesztességük és pernyertességük arányában kötelezte a perköltség viselésére. Mivel a felperes illetékfeljegyzési jogban részesült, ezért a felperes és az I. r. alperes a kereseti eljárási illetéket a pervesztességük és pernyertességük arányában köteles viselni.

Az I. rendű alperes az ítélet elleni fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását, marasztalása főösszegének bruttó 3 434 217 Ft-ra történő leszállítását kérte. Állította, hogy a felperest ez - az alperes által elismert - összeg illeti meg, melyet igazol a felperes által kiadott számla.

Fellebbezéséhez mellékelte a felperes 2015. június 2. napján kelt fizetési felszólítását, melyben a felperes az I. rendű alperest az ... számú, 2015. február 25. napján kelt, 2015. március 12-i teljesítési határidejű, 3 434 217 Ft összegű számla 8 napon belüli, átutalással történő kiegyenlítésére hívta fel.

A felperes az írásban benyújtott fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítélete fellebbezett részének a helybenhagyását, és az I. rendű alperes perköltségben való marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az I. rendű alperes a fellebbezését csak a felperes által az I. rendű alperes elismerésének megfelelő összegről kibocsátott számlával indokolta, amelyet azonban nem teljesített. Az eljárásba bevont szakértő pedig az elvégzett munka értékét teljes körűen rögzítette.

A felek - az ítéletábrák felhívására - tárgyalás tartását nem kérték, ezért az ítéletábrák a fellebbezést a polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. törvény (Pp.) 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az I. rendű alperes fellebbezése alaptalan.

A felperes az elsőfokú bíróságnak a keresetét részben elutasító ítéleti rendelkezése ellen fellebbezést nem nyújtott be, a II. és III. rendű alperes nem fellebbezett, az I. rendű alperes pedig bruttó 3 434 217 Ft összegben a marasztalását nem sérelmezte. Az elsőfokú bíróság is megállapította a 45/II. sorszámú értesítésével, hogy az ítélet a II. rendű alperessel szembeni elutasító részében 2016. január 20. napján, a III. rendű alperessel szembeni elutasító részében 2016. január 22. napján jogerőre emelkedett. Az is megállapítható, hogy a felperesnek az I. rendű alperessel szembeni keresetét részben elutasító ítéleti rendelkezés, illetve az I. rendű alperest bruttó 3 434 217 Ft összegben marasztaló ítéleti rendelkezés 2016. január 20. napján jogerőre emelkedett. Erre figyelemmel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között (Pp. 247. §) vizsgálta felül (Pp. 253. § (3) bekezdése).

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészítette ki: Az elsőfokú bíróság nem vitatott megállapítása szerint a felperes a keresetlevél benyújtását megelőzően a számlázási kötelezettségének nem tett eleget (ítélet indokolása 4. oldal negyedik bekezdése).

A per során azonban a felperes az I. rendű alperessel szemben 2013. október 25-i fizetési időponttal, 2015. február 25-i keltezéssel, 2015. március 12-i teljesítési határidővel bocsátotta ki a ... sorszámú számláját. Ennek a fizetési módja átutalás volt, melyben a szolgáltatást úgy határozta meg, hogy az A., A. .../27, .../29 helyrajzi szám alatti ingatlanokon végzett építőipari szolgáltatásnak a vevő által 2013. október 25. napján elismert része. A számla nettó összege 2 704 108 Ft, bruttó összege 3 434 217 Ft volt.

A számlát az I. rendű alperes 2015. március 2. napján átvette, és a 2015. április 7. napján kelt (32. sorszám alatt iktatott) előkészítő iratában az elsőfokú bíróságot tájékoztatta, hogy „a felperesi cég számlát küldött meg az alperesnek, amely arra az összegre vonatkozik, amelyet I. rendű alperes elismer”.

Az I. rendű alperes a számlát nem teljesítette, ezért a felperes az I. rendű alperest 2015. június 2. napján írásban a számla teljesítésére felhívta.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az így kiegészített tényállás irányadó az I. rendű alperes fellebbezésének az elbírálásánál.

Az I. rendű alperes a fellebbezését kizárólag arra alapította, hogy a fellebbezésben megjelölt összegben ismerte el a felperes követelését, és a felperes is erről az összegről állított ki számlát, valamint írásban ennek megfizetésére hívta fel. A számla alapján azonban egyértelmű, hogy a felperes nem a teljes követelését számlázta, kizárólag azt az összeget (általános forgalmi adóval növelten), amelyet az I. rendű alperes elismert. Az elsőfokú bíróság nem kizárólag az elismerésre, hanem Ó.J. igazságügyi szakértő szakvéleményére is alapította (az elismerést meghaladó részében) az I. rendű alperes marasztalását.

Az elsőfokú bíróság a szakvéleményt a 39. sorszámú végzésével - a Pp. 141. § (2) és (6) bekezdésére történő figyelmeztetéssel - 8 napos észrevételezési jog biztosításával a peres feleknek megküldte. Az I. rendű alperes a szakvéleményre észrevételt nem tett, a szakvélemény kézbesítését követően kelt előkészítő iratában csak annyit adott elő, hogy az általa elismert összeget meghaladóan a felperes követelését vitatja (42. sorszám alatt érkeztetett, 2015. november 16. napján kelt előkészítő irat).

Az elsőfokú bíróság a tárgyalás berekesztését megelőzően, 2015. november 18. napján tartott tárgyalást, a tárgyaláson az I. rendű alperes és képviselője nem jelent meg, a jogi képviselő távolmaradását kimentette.

A fentiekből megállapítható, hogy az I. rendű alperes a szakértői véleményre érdemi nyilatkozatot nem tett.

Erre tekintettel az állapítható meg, hogy sem a felperes által kibocsátott számlának (mivel az csak az I. rendű alperes által elismert követelésre vonatkozott), sem a fizetési felszólításnak, sem az I. rendű alperes elismerésének nincs kiemelt jelentősége, ezeknek a figyelembevételével az I. rendű alperes fellebbezési kérelmének megfelelően az elsőfokú bíróság ítélete nem változtatható meg.

Mindezek alapján az ítéletábra azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett része az I. rendű alperes fellebbezésében állított okból nem törvénysértő, ezért azt a Pp. 253. § (2) bekezdés I. fordulata alapján helybenhagyta.

Az I. rendű alperes a fellebbezésében, illetve a felperes az ellenkérelmében az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség (ügyvédi munkadíj) mértékét nem tette vitatottá. Erre figyelemmel azt az ítéletábra is irányadónak tekintette.

A másodfokú eljárás pertárgyértéke 958 093 Ft, az I. rendű alperes ennek megfelelően tett eleget a fellebbezési eljárási illeték előlegezési kötelezettségének. A fellebbezése eredménytelensége folytán a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az általa előlegezett fellebbezési eljárási illetéket és a jogi képviselőjének a másodfokú ügyvédi munkadíját viselni tartozik, és köteles megtéríteni a felperes másodfokú perköltségét. A felperes oldalán ügyvédi munkadíjként merült fel perköltség, melynek összegét az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg. Értékelte, hogy tárgyalást nem tartott, a jogi képviselő által kifejtett tevékenység időszükségletét. Figyelembe vette azt, hogy a felperesi képviselő alanyi Áfa-mentességéről nyilatkozott, a fentiekre tekintettel az ítéletábra az I. rendű alperes által a felperesnek megfizetendő másodfokú ügyvédi munkadíjat 14 000 Ft összegben (megközelítőleg a másodfokú pertárgyérték 1,5%-ában) állapította meg, és annak megfizetésére az I. rendű alperest a Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti általános teljesítési határidőn belül kötelezte.

Debrecen, 2016. április 28.

. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Dr. Görög Attila sk előadó bíró, Dr. Riczu András sk bíró